

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Jaarlijks maakt het programmabureau NPRZ samen met de gemeente en andere NPRZ-partners een voortgangsrapportage om inzicht te geven in de uitgevoerde acties en behaalde resultaten in het voorgaande jaar. Via deze weg bieden wij u de voortgangsrapportage 2023 aan.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

In de commissie WIOSSAN van 25 oktober 2023 heeft wethouder WINE twee toezeggingen gedaan. Via deze brief ontvangt u de afdoeningsvoorstellen voor onderstaande toezeggingen:

- Wethouder WINE zal met de stofkam door het Uitvoeringsplan NPRZ gaan en aangeven bij de voorjaarsnota wat dan mogelijk niet zou kunnen (23bb007100)
- Wethouder WINE zal informatie over de resultaten en middelen van de regeling Kansrijke Wijk meenemen in de voortgangsrapportage NPRZ (23bb007101)

Toelichting:

De voortgang over 2023 laat een gemengd beeld zien per pijler. Voor sommige doelen lopen we op schema, bij andere is extra aandacht nodig. Het college is trots op de extra inzet die alle partners op Rotterdam-Zuid plegen, maar ziet ook dat veel maatschappelijke problemen die in heel Rotterdam spelen, Zuid extra hard raken. Onderstaand geven wij een korte duiding bij de voortgang en resultaten van 2023 per pijler. In het kader van het nieuwe onderdeel Bewoners Bondgenoten hebben de programmadirecteur NPRZ en wethouder WINE gezamenlijk de wijkraden in het NPRZ-gebied bezocht en is er in 2023 een plan van aanpak opgesteld dat u inmiddels (2024) ontvangen heeft. In de rapportage over 2024 wordt nader ingegaan op de voortgang van deze aanpak. Als bijlagen bij deze brief ontvangt u de volledige rapportage van het NPRZ en ook een publieksvriendelijke versie.

1. Pijler School *Children's Zone*

De onderwijsresultaten van de leerlingen in Rotterdam Zuid zijn in 2023 licht gestegen. De lichte stijging zien we bij het percentage basisschoolleerlingen dat het zogenoemde streefniveau taal, lezen rekenen haalt; een stijging van 51,10% naar 52,6%. Bij de eindadviezen in groep 8 voor havo/vwo zien we ook een lichte stijging van 45,5% naar 46,8%. Uit een nadere analyse op schoolniveau (monitor Scholen op Zuid 2023) blijkt verder dat de scholen met de hoogste schoolweging beter presteren, zowel op streefniveau als aandeel havo/vwo adviezen, dan vergelijkbare scholen in de G4.

In schooljaar 2022-2023 hebben in totaal 35 scholen in het PO en acht in het VO deelgenomen aan de Dagprogrammering en zijn daarmee circa 9.400 leerlingen bereikt. In het najaar van 2023 heeft er een inventarisatie plaatsgevonden onder overige po- en vo-scholen binnen NPRZ of zij ook interesse hadden in deelname aan de Dagprogrammering. Hierin gaven drie scholen aan zeker mee te willen doen en vijf scholen misschien mee te willen doen. Daarnaast werd de jaarlijkse schouw uitgevoerd waaruit wederom blijkt dat Dagprogrammering volgens scholen, ouders en leerlingen bijdraagt aan betere leerprestaties, sociaal- emotionele ontwikkeling en talentontwikkeling van leerlingen.

De gezinsaanpak wordt geïntegreerd in de Childeren's zone. Het doel van de gezinsaanpak is het bereiken en ondersteunen van gezinnen met kinderen 0-18 jaar met geldzorgen die niet bereikt worden door het reguliere aanbod, zoals wijkteam en Vraagwijzer. Daarnaast wordt de Childeren's zone-aanpak uitgerold over alle wijken in het NPRZ gebied. Het doel van deze aanpak is om ouders vaardigheden aan te leren, zodat zij hun kinderen een betere toekomst kunnen bieden. In 2023 zijn hier de voorbereidingen voor getroffen. In 2024 vindt de uitrol plaats.

Personeelstekorten

In alle drie gebieden van NPRZ is het lerarentekort in het primair onderwijs in 2023 verder toegenomen ten opzichte van 2022. Vooral in Feijenoord is er sprake van een forse stijging van het tekort, van 16% in 2022 naar 24% in 2023. Boven op de stedelijke subsidies is er voor de scholen op Zuid vanuit de regiodeal subsidie beschikbaar voor het verminderen van werkdruk en het ontzorgen van starters en stagiairs. Vanaf schooljaar 2024-2025 is er voor schoolleiders en directeurs van Rotterdamse scholen de Rotterdamse schoolleidersbeurs beschikbaar.

Loopbaanoriëntatie en –begeleiding

Voor schooljaar 2023/24 zien we voor het primair onderwijs een stijging naar 8.8 geplande lob-activiteiten (was 6.4 in 2022/23). Dit is hoger dan het gemiddelde van voor de coronapandemie (7.5). Het aantal scholen dat voornemens is 10 of meer activiteiten in te zetten is ruim verdubbeld t.o.v. afgelopen jaar (22 t.o.v. 10 in schooljaar 2022/23). De scholen in het voortgezet onderwijs hebben gemiddeld 4 voorgenomen activiteiten ingepland in de onderbouw (was 4,1 in 2022/23) en 5,2 in de bovenbouw (was 5,6 in 2022/23).

Het aantal leerlingen dat op het voortgezet onderwijs (vo) kiest (instroom) voor een zorgprofiel stijgt licht terwijl het aantal dat techniek kiest daalt. Het aantal vo-leerlingen dat met een zorg- en techniekprofiel het voortgezet onderwijs verlaat (uitstroomt) is gelijk gebleven. De instroom op het mbo is voor zowel zorg als techniek gedaald. Voor de uitstroom zien we dat het percentage studenten dat met een mbo-diploma in de richting zorg van school gaat is gestegen, maar voor de richting techniek zien we een daling. Investeren op loopbaanoriëntatie en sterk techniekonderwijs blijft onverminderd van belang.

In 2023 is gestart met een onderzoek naar wat ervoor nodig is om op elke vmbo-school in Rotterdam Zuid een techniekprofiel aan te bieden en welke alternatieven er zijn. Het onderzoek wordt in 2024 opgeleverd. Samen met de onderwijspartners worden vervolgacties gedefinieerd om het aantal jongeren dat kiest voor een technische beroepsopleiding structureel te bevorderen.

VVE

Uit de VE-feitenkaart 2023 (data over 2022) blijkt dat het bereik van doelgroeppeuters in de VE stedelijk is gedaald. Ook in de NPRZ-gebieden zien we deze daling terug. In Feijenoord is het bereik bijvoorbeeld gedaald van 74% naar 56 %. Halverwege 2023 is in het gebied Feijenoord gestart met de Wijkgerichte aanpak "meer inschrijvingen in de peutergroep". Inmiddels is in dit gebied het netwerk aan professionals en sleutelfiguren in kaart gebracht en wordt met elkaar gezocht naar kansrijke acties om ouders en hun kinderen toe te leiden naar de peutergroepen. In 2023 zijn bij het Rijk SPUK-middelen Kansrijke Wijk aangevraagd en toegekend voor 'Jonge Kind' voor de periode 2023-2025. Met deze middelen wordt in ieder geval een regeling gerealiseerd om ouders van peuters met een indicatie Extra spelen en leren, die een inkomen hebben tot maximaal 130% van het wettelijk sociaal minimum, 16 uur gratis VE aan te bieden. De voorbereidingen voor deze regelingen zijn eind 2023 gestart. Het is de verwachting dat de regeling na de zomer 2024 van start gaat.

2. Thuisbasis op orde

Wijkteams

Het is in 2023 niet gelukt om wachtlijsten binnen de wijkteams in het NPRZ-gebied te voorkomen. De reden daarvan is dat ook in de wijkteams sprake is van personeelstekorten. De verwachting is dat de personeelstekorten op korte termijn niet snel opgelost worden. Als gevolg daarvan wordt er meer ingezet op het efficiënter omgaan met casuïstiek. Om medewerkers hierbij te ondersteunen zijn er kwaliteitscoaches geworven. Deze zijn halverwege 2024 gestart.

Taal

In het eerste jaar van de stedelijke opgave van 25.000 gestarte taaltrajecten gedurende de huidige collegeperiode ligt met ruim 9.000 het aantal gestarte trajecten ruim op schema. Voor de ingekochte non-formele en formele trajecten basisvaardigheden in Rotterdam geldt dat in 2023 38,4% van de trajecten in Rotterdam gestart is in NPRZ-gebied en 43% van de trajecten in Rotterdam is afgerond in NPRZ-gebied. Met daarbij nog de aantekening dat 2023 het eerste jaar was van de huidige aanbesteding en dat de nieuwe subsidieregeling pas aan het einde van het eerste kwartaal is vastgesteld. De overgang naar de nieuwe subsidieregeling maakt dat dit in het begin van het jaar van invloed is geweest op de aantallen. Het proportioneel laten landen op Zuid is in 2023 onvoldoende gelukt en zal in 2024 met hernieuwde aandacht bekeken worden. In 2023 zijn de trainingen, die in 2020 ontwikkeld zijn, opnieuw gegeven. Dit keer stadsbreed voor alle eerstelijnsmedewerkers van de gemeente. Dit is voortgekomen uit het succes van de trainingen voor medewerkers van de VraagWijzer en de wijkteamleden in Rotterdam-Zuid. Eerstelijnsmedewerkers die op de Zuidoever werkzaam zijn nemen nog steeds deel aan de trainingen.

Schuldhelpverlening

Bij schuldhelpverlening zien we stadsbreed een toename in het aantal aanmeldingen en intakes bij het Expertiseteam Financiën. Deze stijgende lijn zien we al een aantal jaar, maar in 2023 versnelt de stijging mede vanwege de gevolgen van de inflatie de afgelopen jaren. In het NPRZ-gebied zien we grofweg dezelfde stijging als in de rest van de stad.

De verhouding intakes in het NPRZ-gebied als ratio van het totale aantal intakes in de stad, ligt al jaren stabiel rond de 42%.

Integrale programmatische aanpak voor kinderen van -9 maanden tot 4 jaar en hun ouders

In het Uitvoeringsplan 2023-2027 van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is afgesproken om een integrale programmatische aanpak voor kinderen van -9 maanden tot 4 jaar en hun ouders uit te werken zodat kinderen taalvaardig, motorisch goed ontwikkeld en mentaal gezond op de basisschool komen. Aanleiding is de constatering door onder meer het primair onderwijs dat er ieder jaar kinderen zijn die met uiteenlopende achterstanden op de basisschool starten. Deze achterstanden zijn in de verdere schoolloopbaan vaak moeilijk in te halen. De programmatische aanpak is bedoeld om bij te dragen aan een kansrijke ontwikkeling op Zuid van jonge kinderen door zowel in te zetten op de ontwikkeling van jonge (aanstaande) ouders (ondersteuning bij o.m. jong ouderschap en opvoeding en versterken van positie door onder andere toeleiden naar werk) en meer kansen voor jonge kinderen door het risico op onderwijsachterstanden te verkleinen. Dat gebeurt door het versterken van de ontwikkeling op het gebied van cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling.

De programmatische aanpak loopt langs drie actielijnen:

1. Toewerken naar gratis kinderopvang met VE voor 0-4-jarigen. Door het gratis maken van de kinderopvang kunnen ouders richting betaald werk worden begeleid en mogelijk worden opgeleid voor werk in kinderopvangsector. Het koppelen van een educatief programma aan gratis kinderopvang komt de ontwikkeling van kinderen ten goede.
2. Het eerder en beter bereiken van ouders en kinderen; om meer (potentieel) kwetsbare (a.s.) ouders en kinderen tussen 0-4 jaar in NPRZ-gebied op een juiste manier te ondersteunen, moeten zij eerder en beter worden bereikt met bestaande voorzieningen en, of het aanbod dient te worden aangepast aan de vraag in het gebied.
3. Min 9 maanden aanpak met het programma Stevige Start; de eerste 1.000 dagen zijn bepalend voor een stevige start van een nieuw kinderleven. Met een stevigere aanpak min 9 maanden wordt bijgedragen aan het doel om meer (potentieel) kwetsbare (aanstaande) ouders te bereiken en te ondersteunen zodat de kinderen gezonder, kansrijker en veiliger opgroeien.

Met de relevante organisaties op Zuid (scholen, kinderopvangorganisaties, CJG, aanbieders gericht op jonge kind, wijknetwerken, ouders(groepen) e.a.) wordt dit plan verder uitgewerkt om gezamenlijk uitvoering te geven aan de ambities. De governance van de aanpak wordt hier ook op ingericht. Het definitieve plan van aanpak is Q3 2024 gereed.

3. Pijler Wonen

NPRZ Projecten

Belangrijke mijlpalen in 2023 waren onder meer de eerste paal in de Mijnskintbuurt en het besluit om te starten met de aanpak van de Texelsestraat Noord en het Robbenoordplein. Ook is de nieuwe aanpak voor de Fazantstraat vastgesteld. De gemeente heeft daarnaast woningen (in slechte staat) verworven om aan te pakken, waaronder de Urkersingel. Verkennende gesprekken zijn gevoerd met de eigenaren en bewoners voornieuwe projecten in o.a. Carnisse en Oud-Charlois. De reden van een aanpak is uitgelegd, maar ook de ideeën en wensen van bewoners zijn geïnventariseerd.

Tot slot, er is gestart met de gesprekken in de wijk Bloemhof om woningeigenaren (parallel aan de huurdergesprekken van de corporaties) te informeren over de effecten van bodemverzakking in combinatie met funderingsproblematiek.

Verkregen middelen 2023 vanuit het Rijk

- 1) Tweede tranche van het Volkshuisvestingsfonds: 28 mln (12 mln cofinanciering) goed voor een kwaliteitsslag van 415 woningen (255 woningen kopen/verbeteren/vergroten/samenvoegen en 160 woningen een gevelaanpak)
- 2) Woningbouwimpuls: 3,76 mln (andere helft financiert de gemeente) voor het nieuwbouwproject De Kaai, waarvan 60% van de ca 1000 woningen betaalbaar wordt en daarmee aansluit bij de wensen van de sociale stijgers van Zuid.

Effecten

Ook in 2023 is zichtbaar dat nieuwbouw op Zuid bewoners trekt van Zuid, gemiddeld 60 % per project (bron: OBI). Het aandeel kwetsbare woningen daalt van 36,5 % naar 33,1 % in Rotterdam Zuid (bron: Wijkprofielen). Dit komt mede door de gestegen WOZ-waarden: een deel van de woningvoorraad valt daardoor buiten de definitie van kwetsbaar, terwijl er geen kwaliteitsslag heeft plaatsgevonden. Ook nieuwbouwprojecten dragen bij aan de daling van woningen in slechte staat. Vooralsnog laat de praktijk zien dat de opgave op zuid groot blijft.

Vooralsnog staat nieuwbouw staat onder druk en de uitdaging zit in de toevoeging van middensegmentwoningen, zowel koop als huur. Dit is cruciaal voor de doorstromingsmogelijkheden.

Misstanden in de particuliere verhuur komen helaas nog steeds veel voor. Rotterdam heeft als eerste gemeente in Nederland de verhuurvergunning woonruimte ingevoerd in de wijk Carnisse. Tot 31 oktober waren 446 verhuurvergunningen aangevraagd. De verhuurvergunning wordt verleend onder de voorwaarde van een eerlijke huurprijs. Daarnaast is er een meldpunt opgericht waar huurders en woningzoekenden terecht kunnen voor ongewenst gedrag vanuit verhuurders of verhuurbemiddelaars. Ondanks dit een nieuw middel is, weten we de huurders steeds meer te bereiken. We spannen ons in om het aantal meldingen omhoog te krijgen.

Ondanks de krapte op de woningmarkt, zagen we het afgelopen jaar ook leegstand in Zuid. Voor de gemeente geldt dat bij woningen die ze leeg aankopen een zorgvuldige afweging wordt gemaakt in welke vorm van tijdelijk beheer (tijdelijke bewoning of camerabewaking) het meest passend is. Uitgangspunt daarbij is zo min mogelijk leegstand met het oog op de woningnood én het effect op de leefbaarheid in de wijken. Daarbij wordt er altijd gekeken naar of de woning veilig kan worden bewoond en er sprake is van een gezond woonklimaat.

4. Pijler Werk

Voor de pijler Werk zijn er voor 2023 twee hoofdindicatoren gesteld:

- Het bijstandsvolume van NPRZ nam ten opzichte van de rest van de stad licht af, van 40,31% van het totaal eind 2022 naar 40,03% eind 2023. De doelstelling was 40%, en is dus op een haar na gehaald. Het bijstandsvolume op Zuid telde eind 2023 op tot 13.065 uitkeringen.
- Het NPRZ-uitstroompercentage naar werk ten opzichte van de rest van Rotterdam was 43,4%. In 2022 was dit nog 42,1%. In absolute aantallen nam de uitstroom vanuit de uitkering naar werk af van 1.740 mensen in 2022 naar 1.465 mensen in 2023.

Afgaande op de bovenstaande indicatoren was er in 2023 een relatieve lichte verbetering te zien ten opzichte van 2022. Wij streven echter naar een steviger daling van het aantal bijstandsgerechtigden. Om dat vorm te geven kiezen we naast een procentuele doelstelling ook voor een meer motiverende, absolute doelstelling. We willen dat eind 2031 het bijstandsvolume tot een absoluut aantal van 10.000 uitkeringen is gedaald op Zuid. In lijn met de rest van Nederland zien wij ook op Rotterdam-Zuid dat het voor mensen die langer dan een jaar afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering steeds lastiger wordt om op de reguliere arbeidsmarkt duurzaam aan het werk te gaan.

Binnen de pijler Werk blijven we ons continu richten op het verbeteren en aanpassen van onze dienstverlening om zo ook beter aan te sluiten op de ontwikkelingsbehoefte van de doelgroep en de mogelijkheden die de huidige arbeidsmarkt hen biedt.

Net als in de voorgaande jaren is ook in 2023 de caseload van de werkcoaches die in Charlois, Feijenoord en IJsselmonde verlaagd. Hierdoor ontstaat er meer tijd en aandacht om de bijstandsgerechtigden te begeleiden en te bemiddelen naar werk. Er zijn 335 mensen uitgestroomd naar werk door de gerichte inzet van *jobhunters*. Ook in het nieuwe project Kind- en Werkgeluk is gerichte aandacht een belangrijk element. Via een werktraject worden alleenstaande moeders geholpen met opvang voor de kinderen en eventuele overige belemmeringen die zij ervaren om aan het werk te gaan.

5. Pijler Veilig

Voor de pijler Veilig is er nog geen goede set indicatoren beschikbaar op wijk- en buurniveau. Met Onderzoek & Business Intelligence (OBI) onderzoeken we of er een eigen CBS basismonitor voor Veilig ontwikkeld kan worden. Ook de ministeries Binnenlandse Zaken en Justitie & Veiligheid onderzoeken mogelijkheden voor meer inzichtgevende monitoring in de gebieden waar Preventie met Gezag wordt ingezet (Rotterdam-Zuid). De Veiligheidsindex laat voor het lange termijn gemiddelde vanaf 2014 voor Rotterdam-Zuid een schommelend beeld zien. Wijken die in de Veiligheidsindex het laagst scoren in dit gebied zijn de Tarwewijk, Vreewijk, Wielewaal en Zuiderpark. Hierbij valt op dat de scores in deze wijken vaak gepaard gaan met lage scores op zowel de sociale als de fysieke index. De veiligheidsbeleving, vandalisme en overlast hebben in deze gebieden de aandacht van NPRZ, gemeente, politie en andere partners om ook hier met een integrale aanpak weer een positieve beweging in gang te brengen en te houden. Aangejaagd vanuit de gemeentelijke ondermijningsaanpak en Preventie met Gezag voeren gemeente en partners diverse interventies uit die tot doel hebben ondermijnende (jeugd)criminaliteit terug te dringen. Vanuit de pijler Veilig schenken NPRZ en PmG gezamenlijk meer aandacht aan het vergroten van de weerbaarheid van de jeugd middels diverse trainingen en het uitrollen van projecten als Onwijze Moeders. Ook binnen de gemeentelijke ondermijningsaanpak wordt ingezet op weerbaarheid zoals de inzet van een escapetruck waarin deelnemers zich kunnen inleven in hoe het is om slachtoffer te zijn van criminele uitbuiting.

Veel wordt verwacht van de lokale persoonsgerichte aanpak, welke in 2023 is opgestart en de casuïstiek in 2024 kan gaan draaien. Door de handen ineen te slaan met de partners is in 2023 ondermijning verder teruggedrongen. Zo zijn er 52 panden bestuurlijk gesloten in verband met drugs(handel), zijn 19 hennepkwekerijen in het gebied ontmanteld en onderschepte het HARC-team ruim 45.000 kilo cocaïne in de haven. Veel interventies vragen om een lange adem om duurzaam effect te sorteren. Daarom gaan we de komende jaren door met de aanpak en kijken hoe deze door kan worden ontwikkeld of geïntensiveerd.

Toezeggingen

Wethouder WINE heeft uw commissie toegezegd om inzichtelijk te maken welke activiteiten er uit de regeling Kansrijke Wijk gefinancierd worden. In de interventietabel is per interventie de toevoeging "SPUK KW" of "Regio Deal" opgenomen indien de interventie gefinancierd wordt uit een van deze twee regelingen. Daarnaast heeft wethouder WINE u toegezegd om in kaart te brengen welke voorgenomen acties uit het Uitvoeringsprogramma (nog) niet gestart zijn. Aan het einde van deel twee van de voortgangsrapportage vindt u een tabel die de voortgang per pijler samenvat. Per pijler is hier naast de reguliere kleuren ook een categorie "nog niet gestart" toegevoegd. Hiermee beschouwt het college toezeggen 23bb007100 en 23bb007101 als afgedaan.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

-

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

A. Aboutaleb